

Echinococcer

– ett hot mot både människa och djur

Information från Statens Veterinärmedicinska Anstalt och Jordbruksverket

Foto: Naturfotograferna/AN

Echinococcus multilocularis, rävens dvärgbandmask, är en parasit som förekommer hos bl.a. katt, hund och räv i många EU-länder. Parasiten kan via bär och svamp smitta människan och orsaka allvarliga leverskador. Rävens dvärgbandmask finns inte i Sverige idag, det är därför mycket viktigt att man avmaskar hunden och katten innan de förs tillbaka till Sverige efter utlandsvistelse. Om parasiten kommer in i landet innebär den ett hot mot såväl vår hälsa som våra framtida möjligheter att plocka bär och svamp.

När de svenska karantänsreglerna ändrades blev det möjligt för svenska hund- och kattägare att ta med sina djur på kortare eller längre resor inom EU-området. Många har utnyttjat möjligheten, trots att resan kräver omfattande och kostsamma förberedelser för att uppfylla villkoren rörande vaccinationer och antikroppskontroll. I reglerna för återinförsel till Sverige krävs avmaskning innan hunden eller katten kommer tillbaka till Sverige.

Denna broschyr förklarar varför avmaskningen är oerhörd viktig. För att få fullständig information om införselkraven bör Jordbruksverket kontaktas.

Rävens dvärgbandmask

Rävens dvärgbandmask, *Echinococcus multilocularis*, är en bandmask som också kan bäras av hund och katt. Parasiten orsakar allvarlig sjukdom om den smittar till människa. Masken finns inte i Sverige men förekommer i stora delar av Västeuropa inklusive Danmark, även om den är vanligast i länderna i och kring Alperna, där upp till hälften av rävarna är infekterade utan att visa några symtom. Smittan förekommer inte enbart ute i naturen utan även i storstadsområden, där rävar numera inte är sällsynta.

Smittvägar

Den vuxna bandmasken lever i rävns tarm och avger sina mikroskopiskt små ägg med avföringen. Äggen kan tas

upp av sorkar och andra smågnagare som fungerar som parasitens mellanvärdar. Rävar, liksom hundar eller katter infekteras genom att äta en sådan smittad smågnagare och bandmasken utvecklas då i deras tunntarm utan att djuret visar några symtom.

Det farliga med *Echinococcus multilocularis* är att människor också kan smittas av äggen som utsöndrats med rävns, hundens eller kattens avföring. Människor kan få i sig äggen genom att äta något som förorenats av avföringen, t.ex. bär och svamp eller genom att komma i kontakt med avföring från smittade husdjur. Föroreningen och maskäggen syns inte för ögat. Hos en smittad människa utvecklas blåsmaskar i levern. Dessa kan spridas i människokroppen med därtill hörande allvarliga sjukdomsymtom. Sjukdomen är livslång och mycket svårbehandlad.

Om smittan kommer till Sverige

Om *Echinococcus multilocularis* förs in till Sverige genom dåligt avmaskade sällskapsdjur är risken stor att den svenska rävstammen smittas. Rävar (och hundar eller katter) kan då sprida dessa parasitägg via sin avföring. Detta skulle kunna leda till att man måste inskränka vår bär- och svampplockning för att förhindra att människor utsätts för smitta. I smittade områden i alpländerna varnas idag allmänheten för att plocka bär eller svamp eftersom det innebär en smittrisk!

Även andra bandmaskar är farliga

Hundens dvärgbandmask, *Echinococcus granulosus*, är en annan bandmaskart som förekommer hos hund och varg i många länder. Parasiten har fåret som huvudsaklig mellanvärd men kan också förekomma hos ren, nötkreatur och häst. Parasiten är mycket ovanlig hos svenska hundar.

Ibland påvisas *E. granulosus* som blåsor vid slakt av renar och importerade hästar. Hundar ska alltså, framför allt på resa utomlands, inte tillåtas äta rått kött eller råa slaktbiprodukter av något slag. Även *E. granulosus* kan smitta från hunddjuren och orsaka sjukdom hos människa.

Hur ska vi förhindra att parasiterna kommer till Sverige?

Bandmasken i tarmen hos hund eller katt dödas av substansen prazikvantel, som ingår i t.ex. avmaskningsmedlen Droncit® vet och Drontal® comp vet. Det är därför ytterst viktigt att hundar och katter som varit utanför Sverige avmaskas med just prazikvantel, och detta skall ske både innan de kommer tillbaka till Sverige och i Sverige inom en vecka efter hemkomsten.

Misstänker du att din hund eller katt kan ha smittats av parasiter under en utlandsresa bör du ta kontakt med veterinär eller SVA för analys av träckprov.

Så sprids dvärgbandmasken

Räven eller hunden får i sig parasiten från smågnagare.

Äggen smittar gnagare och bandmasken utvecklas i djurets lever.

Via rävens/hundens avföring sprids parasitens ägg i naturen.

Människan smittas av parasiten via bär och svamp med svåra leverskador som följd.

Foto: Dan Christenson, SVA.

Foto: Naturfotograferna/J

Vad händer om djur förs in i Sverige utan att införelreglerna har uppfyllts?

Speciella regler gäller för införel av sällskapsdjur till Sverige. Reglerna utfärdas av Jordbruksverket. Reglerna är utformade för att bibehålla Sverige fritt från bland annat rabies. Om en hund eller katt som införts illegalt påträffas i landet, d.v.s. om de krav som Jordbruksverket ställt för införel inte är uppfyllda, gäller följande:

Hunden eller katten tas om hand av Jordbruksverkets och tullens personal och transporteras till Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) i Uppsala. Djuret isoleras där under tio dagar för observation med avseende på rabies. Om djuret ej visat några symtom på rabies under

denna period har djurägaren att välja mellan tre alternativ för djuret; inhysning under fyra månader i en av Jordbruksverket godkänd karantän, utförel ur landet eller avlivning.

Djurimportören är ersättningsskyldig för samtliga uppkomna kostnader i ärendet. Åtal väcks dessutom för illegal införel av djur.

Kontrollera alltid aktuella införelregler med Jordbruksverket, Smittskyddsenheten. För information om andra länders införelregler bör respektive lands ambassad i Sverige kontaktas i god tid före resan.

STATENS VETERINÄRMEDICINSKA ANSTALT

Adress 751 89 Uppsala

Tel 018-67 40 00, Fax 018-30 91 62

Internet www.sva.se E-post sva@sva.se

JORDBRUKSVERKET

Adress 551 82 Jönköping

Tel 036-15 50 00, Fax 036-19 05 46

Internet www.sjv.se E-post jordbruksverket@sjv.se